

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

18. lipnja 1998.(*)

„Tužba zbog povrede obveze – Zabranjeni sporazum – Utvrđivanje poslovne tarife – Carinski špediteri – Zakonodavstvo kojim se pojačavaju učinci zabranjenog sporazuma”

U predmetu C-35/96,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa Enrico Traversa, član pravne službe, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg kod Carlosa Gómeza de la Cruza, člana iste službe, Centre Wagner, Kirchberg,

tužitelj,

protiv

Talijanske Republike, koju zastupa profesor Umberto Leanza, voditelj odjela za pravne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, uz asistenciju Pier Giorgia Ferria, *avvocato dello Stato*, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri veleposlanstvu Italije, 5 Rue Marie-Adélaïde,

tuženika,

povodom zahtjeva za utvrđenje od strane Suda da je Talijanska Republika povrijedila obveze koje ima na temelju članaka 5. i 85. Ugovora time što je donijela i zadržala na snazi zakon koji, dodjelom odgovarajuće ovlasti odlučivanja, tijelu Consiglio nazionale degli spedizionieri doganali (Nacionalno vijeće carinskih špeditera) nalaže donošenje odluke udruženja poduzetnika koja je članku 85. Ugovora o EZ-u protivna po tome što određuje obvezujuću tarifu za sve carinske špeditere,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: C. Gulmann, predsjednik vijeća, M. Wathelet (izvjestitelj), J. C. Moitinho de Almeida, P. Jann i L. Sevón, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Cosmas,

tajnik: R. Grass,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja stranaka na raspravi održanoj 4. prosinca 1997.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. veljače 1998.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 9. veljače 1996. Komisija Europskih zajednica podnijela je tužbu na temelju članka 169. Ugovora o EZ-u radi utvrđenja da je Talijanska Republika povrijedila obveze koje ima na temelju članaka 5. i 85. Ugovora time što je donijela i zadržala na snazi zakon koji, dodjelom odgovarajuće ovlasti odlučivanja, tijelu Consiglio nazionale degli spedizionieri doganali (Nacionalno vijeće carinskih špeditera, u daljnjem tekstu: CNSD) nalaže donošenje odluke udruženja poduzetnika koja je protivna članku 85. Ugovora o EZ-u po tome što određuje obvezujuću tarifu za sve carinske špeditere.
- 2 U Italiji je djelatnost carinskih špeditera uređena Zakonom br. 1612 od 22. prosinca 1960. o pravnom priznavanju struke carinskog špeditera i uspostavi registara i mirovinskih fondova za carinske špeditere (GURI br. 4 od 5. siječnja 1961., u daljnjem tekstu: Zakon br. 1612/1960), kao i provedbenim odredbama sadržanima prvenstveno u predsjedničkim i ministarskim odlukama.
- 3 Ta djelatnost podrazumijeva pružanje usluga u okviru postupka carinjenja (članak 1. Zakona br. 1612/1960). Kako bi je obavljali, carinski špediteri moraju imati odobrenje (*patente*) i trebaju biti upisani u nacionalni registar carinskih špeditera. On je sastavljen od svih područnih registara koje drže Consigli compartimentali (područna vijeća carinskih špeditera) za svako carinsko područje (članak 2. i članci 4. do 12. Zakona br. 1612/1960).
- 4 Nadzor nad djelatnošću carinskih špeditera obavljaju područna vijeća carinskih špeditera. Njihovi se članovi biraju tajnim glasovanjem carinskih špeditera upisanih u registre raznih područnih uprava, na dvije godine, uz mogućnost reizbora; članovi među sobom biraju predsjedavajućeg (članak 10. Zakona br. 1612/1960).
- 5 Na čelu područnih vijeća carinskih špeditera nalazi se CNSD, tijelo uređeno javnim pravom, sastavljeno od devet članova, koje tajnim glasovanjem biraju članovi područnih vijeća carinskih špeditera, a njima predsjedava član kojeg su izabrali ostali članovi (članak 12. Zakona br. 1612/1960). Do 1992. glavni ravnatelj carine i neizravnih poreza automatski je bio član, te ujedno i predsjedavajući. Međutim, to je pravilo ukinuto člankom 32. Uredbe sa zakonskom snagom br. 331 od 30. kolovoza 1992. (u daljnjem tekstu: Uredba sa zakonskom snagom br. 331/1992). Članovi CNSD-a imenuju se na tri godine uz mogućnost reizbora (članak 13. stavak 2. Zakona br. 1612/1960).
- 6 Samo oni carinski špediteri koji su upisani u registar mogu biti izabrani za članove područnih vijeća carinskih špeditera, odnosno CNSD-a (članak 8. stavak 2. i članak 22. stavak 2. dekreta ministra financija od 10. ožujka 1964.).
- 7 CNSD je odgovoran posebno za utvrđivanje tarife za usluge koje pružaju carinski špediteri, na temelju prijedloga područnih vijeća (članak 14. točka (d) Zakona br. 1612/1960). Tarifa je obvezujuća (članak 11. stavak 2. Zakona br. 1612/1960). Oni

koji ne poštuju tarifu podliježu disciplinskim mjerama, od ukora do privremene suspenzije iz registra ako se povreda ponavlja, odnosno brisanja iz registra ako je područno vijeće dva puta u pet godina izreklo suspenziju (članci 38. do 40. dekreta ministra financija od 10. ožujka 1964. o pravilima provedbe Zakona br. 1612/1960, redovni dodatak GURI-u br. 102 od 24. travnja 1964.).

- 8 CNSD je na sastanku 21. ožujka 1988. donio tarifu za usluge koje pružaju carinski špediteri (u daljnjem tekstu: tarifa) uz sljedeće uvjete:

„Ova tarifa predviđa najniže i najviše iznose koji se plaćaju za carinske transakcije i usluge koje se pružaju u monetarnom, komercijalnom i poreznom sektoru, uključujući porezne sporove. Prilikom utvrđivanja cijene koja će biti plaćena u određenom slučaju, u rasponu između najnižih i najviših iznosa, valja uzeti u obzir obilježja, prirodu i važnost usluge” (članak 1.).

„U vezi s odredbama članka 1., ova je tarifa uvijek obvezna u pogledu nalogodavatelja, te poništava sve drukčije sporazume [...]” (članak 5.).

„Nacionalno vijeće carinskih špeditera ovlašteno je odrediti posebna i/ili privremena odstupanja od najnižih iznosa utvrđenih ovom tarifom” (članak 6.).

„Nacionalno vijeće carinskih špeditera ažurira ovu tarifu u skladu s indeksima koje dostavlja Istat (Središnji statistički zavod) – industrijski sektor – od dana odgovarajuće odluke” (članak 7.).

- 9 Tarifu je odobrio talijanski ministar financija dekretom od 6. srpnja 1988. (GURI br. 168 od 19. srpnja 1988., str. 19.).

- 10 Prema članku 7. tarife, CNSD je na sastanku 15. prosinca 1989. odlučio cijene utvrđene tarifom povisiti 8 % od 1. siječnja 1990. (Komunikacija Ministarstva financija objavljena u GURI-u br. 299 od 23. prosinca 1989.).

- 11 Komisija je pokrenula tri odvojena postupka protiv talijanskog zakonodavstva.

- 12 Dana 24. ožujka 1992. podnijela je Sudu tužbu za utvrđenje da je Talijanska Republika, time što je odobrila tarifu, povrijedila članke 9. i 12. Ugovora o EZ-u. Ta je tužba odbijena presudom od 9. veljače 1994., Komisija/Italija (C-119/92, Zb., str. I-393.), zbog toga što nije postojala obveza uvoznika da u svakom slučaju koristi usluge profesionalnog špeditera (t. 46.).

- 13 Dana 30. lipnja 1993. Komisija je donijela Odluku 93/438/EEZ o postupku na temelju članka 85. Ugovora o EEZ-u (IV/33.407 - CNSD, SL L 203, str. 27.), u kojoj je navela da tarifa predstavlja povredu članka 85. stavka 1. Ugovora. CNSD je podnio tužbu za poništenje te odluke i taj je postupak u tijeku na Prvostupanjskom sudu Europskih zajednica (predmet T-513/93), koji je odlučio odgoditi ispitivanje predmeta dok Sud ne donese presudu u ovom predmetu (rješenje Prvostupanjskog suda od 6. svibnja 1996., još neobjavljeno u Zborniku).

- 14 Konačno, tvrdeći da je predmetno nacionalno zakonodavstvo protivno člancima 5. i 85. Ugovora, Komisija je pokrenula pre-sudski postupak koji je doveo do ove tužbe.

- 15 Dopisom od 18. listopada 1993. Komisija je talijanskoj vladi uputila pismo opomene, nalažući joj da se o ovom pitanju očituje u roku od dva mjeseca.
- 16 U nedostatku odgovora, Komisija je 21. lipnja 1995. izdala obrazloženo mišljenje, pozivajući Talijansku Republiku da donese mjere potrebne za usklađivanje s mišljenjem unutar dva mjeseca od njegove dostave.
- 17 Budući da talijanska vlada nije odgovorila na obrazloženo mišljenje, Komisija je pred Sudom podnijela ovu tužbu.
- 18 Dokumentom dostavljenim 15. svibnja 1996., talijanska vlada istaknula je prigovor nedopuštenosti u skladu s člankom 91. stavkom 1. Poslovnika.
- 19 Sud je odlučio odgoditi svoju odluku o tom prigovoru do odluke o meritumu.
- 20 Talijanska vlada nije podnijela odgovor na tužbu.

Prigovor nedopuštenosti

- 21 U okviru prvog tužbenog razloga talijanska vlada ističe da Komisija ne može pokrenuti drugi postupak za utvrđenje povrede obveze u pogledu prigovora na temelju članaka 5. i 85. Ugovora, a da ne odustane od prve tužbe u dijelu koji se odnosi na povredu članaka 9. i 12. Ugovora.
- 22 Razlog tomu je prije svega taj što se sporna postupanja sastoje ili od nametanja poreza ili od sklapanja sporazuma udruženja poduzetnika koji je predmetna država članica potvrdila, ali ne mogu biti oboje istodobno.
- 23 Zatim, iz opće strukture pravila koja se odnose na tužbu zbog povrede obveza, razvidno je da Sud, nakon što je pred njim pokrenut postupak, neizbježno mora donijeti presudu o meritumu spora, osim ako tužitelj odustane od tužbe. Dakle, ako se Komisija uvjeri da država nije propustila ispuniti one obveze za čiju se povredu tereti u obrazloženom mišljenju izdanom u okviru prvog postupka, nego druge obveze koje su nespojive s prethodnima, ona ne može i dalje zahtijevati od Suda da odluči o navedenom obrazloženom mišljenju i istodobno pokrenuti novi postupak čiji predmet je zasebni spor nespojiv s prvim.
- 24 Konačno, takvim je postupanjem Komisija povrijedila prava obrane talijanske vlade, jer ju je primorala da se istodobno brani u dva predmeta temeljena na istim činjenicama, ali na različitim odredbama.
- 25 U okviru drugog tužbenog razloga talijanska vlada navodi da postoje propusti u pismu opomene i obrazloženom mišljenju. Prema tome, samo tužba sadržava detaljnu analizu elemenata koji čine prvu navodnu povredu članka 85. stavka 1. Ugovora. Za razliku od toga, i u pismu opomene i u obrazloženom mišljenju Komisija se u pogledu povrede članka 85. stavka 1. ograničila na pozivanje na Odluku 93/438. U skladu s ustaljenom sudskom praksom, obrazloženo mišljenje mora sadržavati smislen i detaljan prikaz razloga koji su kod Komisije stvorili dojam da je predmetna država članica povrijedila neku od svojih obveza iz Ugovora (presuda od 11. srpnja 1991., Komisija/Portugal, C-247/89, Zb., str. I-3659.).

- 26 Što se tiče prvog razloga, osim činjenice da je samo slanje pisma opomene u ovom predmetu uslijedilo prije donošenja presude Suda u predmetu C-119/92, valja istaknuti da je prema člancima 155. i 169. Ugovora o EZ-u Komisija čuvarica zakonitosti Zajednice. U tom svojstvu njezina je zadaća da, u općem interesu Zajednice, osigura da države članice uredno primjenjuju Ugovor te da upozorava na postojanje eventualnih povreda iz njega proizašlih obveza, s ciljem njihova okončanja (presuda od 4. travnja 1974., Komisija/Francuska, 167/73, Zb., str. 359., t. 15.).
- 27 Na Komisiji je, dakle, da ocijeni je li potrebno postupati protiv države članice, da utvrdi koje su odredbe povrijeđene i da izabere trenutak kada će započeti postupak zbog povrede protiv nje, pri čemu razmatranja koja određuju taj izbor ne mogu utjecati na dopuštenost tužbe (presuda od 1. lipnja 1994., Komisija/Njemačka, C-317/92, Zb., str. I-2039., t. 4.).
- 28 Nadalje, budući da je predmet postupka pokrenutog pred Sudom određen obrazloženim mišljenjem, u mjeri u kojoj se tužba mora temeljiti na istim osnovama i tužbenim razlozima (presude od 7. veljače 1984., Komisija/Italija, 166/82, Zb., str. 459., t. 16; od 1. prosinca 1993., Komisija/Danska, C-234/91, Zb., str. I-6273., t. 16., i od 12. siječnja 1994., Komisija/Italija, C-296/92, Zb., str. I-1., t. 11.), Komisija, ako smatra da nacionalno zakonodavstvo koje je predmet njezinog prigovora krši druga pravila Zajednice, a ona želi da to i Sud utvrdi, nema druge mogućnosti nego pokrenuti novi postupak za utvrđenje povrede obveze, kako bi u potpunosti ispunila svoju zadaću koja joj je dodijeljena člancima 155. i 169. Ugovora.
- 29 Iz prethodnih je razmatranja razvidno kako činjenica da je država članica primorana braniti se u dva odvojena predmeta, u kojima su činjenice iste ali se oni temelje na različitim odredbama, sama po sebi ne može biti povreda prava obrane. Štoviše, talijanska vlada nije iznijela nikakav drugi element koji bi mogao pokazati da je odvijanje dvaju postupaka, promatranih zasebno ili čak zajedno, potaknulo povredu njezinih prava obrane.
- 30 Što se tiče drugog razloga, dostatno je istaknuti da obrazloženo mišljenje sadržava smislen i detaljan prikaz razloga koji su kod Komisije stvorili dojam da je predmetna država povrijedila neku od svojih obveza iz Ugovora.
- 31 Pismo opomene i obrazloženo mišljenje jasno, iako jezgrovito, određuju predmet spora. Osim toga, oba se izrijekom pozivaju na Odluku 93/438, u kojoj je Komisija detaljno opisala činjenični i pravni okvir u kojem posluju carinski špediteri i CNSD (dio I. „Činjenice”, str. 27. do 31.) te je zatim jednako detaljno iznijela svoju pravnu ocjenu (dio II. „Pravna ocjena”, str. 31. do 33.). Na kraju, pismo opomene i obrazloženo mišljenje sadržavaju detaljno razmatranje jedinog pitanja koje nije obrađeno u Odluci 93/438, a to je može li se povreda prava Zajednice, koju je navodno počinio CNSD, pripisati Talijanskoj Republici.
- 32 Tužba je stoga dopuštena.

Meritum

- 33 U svrhu odlučivanja o tužbi Komisije zbog povrede obveze, prvo valja ispitati čini li tarifa odluku udruženja poduzetnika u smislu članka 85.

- 34 Talijanska vlada je na raspravi tvrdila da se carinski špediteri, iako su samozaposleni radnici jer obavljaju slobodno zanimanje poput odvjetnika, geodeta ili prevoditelja, ipak ne mogu smatrati poduzetnicima u smislu članka 85. Ugovora, zato što su usluge koje pružaju intelektualne prirode, a obavljanje njihovog zanimanja zahtijeva odobrenje i podrazumijeva pridržavanje određenih uvjeta. Osim toga, Ugovor razlikuje samozaposlene radnike i poduzetnike, tako da se sve samostalne djelatnosti ne obavljaju nužno u okviru poduzetnika. Također nedostaje neizostavni organizacijski element, tj. skup ljudskih, materijalnih i nematerijalnih resursa koji su trajno namijenjeni ostvarenju određenoga gospodarskog cilja.
- 35 Budući da samozaposleni carinski špediteri nisu poduzetnici, CNSD *a fortiori* ne može biti udruženje poduzetnika u smislu članka 85. Ugovora.
- 36 Najprije valja primijetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, pojam poduzetnika obuhvaća sve subjekte koji se bave gospodarskom djelatnošću, neovisno o pravnom statusu tih subjekata i načinu njihova financiranja (presude od 23. travnja 1991., Höfner i Elser, C-41/90, Zb., str. I-1979., t. 21.; od 16. studenoga 1995., Fédération française des sociétés d'assurances i dr., C-244/94, Zb., str. I-4013., t. 14., i od 11. prosinca 1997., Job Centre, C-55/96, Zb., str. I-7119., t. 21.), te da svaka djelatnost koja se sastoji od ponude na određenom tržištu robe ili usluga jest gospodarska djelatnost (presuda od 16. lipnja 1987., Komisija/Italija, 118/85, Zb., str. 2599., t. 7.).
- 37 Ipak, djelatnost carinskih špeditera gospodarskog je karaktera. Oni uz naplatu nude usluge koje se sastoje od obavljanja carinskih formalnosti povezanih osobito s uvozom, izvozom ili tranzitom robe, kao i druge dodatne usluge, poput usluga u monetarnom, komercijalnom ili poreznom sektoru. Osim toga, preuzimaju financijske rizike povezane s obavljanjem te djelatnosti (presuda od 16. prosinca 1975., Suiker Unie i dr./Komisija, 40/73 do 48/73, 50/73, 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 i 114/73, Zb., str. 1663., t. 541.).
- 38 U tim uvjetima, okolnost da djelatnost carinskih špeditera jest intelektualna, da zahtijeva odobrenje i da se može obavljati bez skupa materijalnih, nematerijalnih i ljudskih resursa, nije takva da tu djelatnost isključuje iz područja primjene članaka 85. i 86. Ugovora o EZ-u.
- 39 Nadalje valja razmotriti u kojoj mjeri strukovna organizacija, poput CNSD-a, prilikom sastavljanja tarife djeluje kao udruženje poduzetnika u smislu članka 85. stavka 1. Ugovora.
- 40 S time u vezi valja imati na umu da javnopravni oblik jednog nacionalnog tijela kao što je CNSD nije prepreka za primjenu članka 85. Ugovora. Prema svojem sadržaju ta se odredba primjenjuje na sporazume među poduzetnicima i na odluke udruženja poduzetnika. U skladu s time, pravni okvir unutar kojega se takvi sporazumi sklapaju i takve odluke donose i klasifikacija koju tom okviru daju razni nacionalni pravni sustavi nisu relevantni u pogledu primjenjivosti pravila Zajednice o tržišnom natjecanju, a osobito članka 85. Ugovora (presuda od 30. siječnja 1985., Clair, 123/83, Zb., str. 391., t. 17.).

- 41 Nadalje, članovi CNSD-a predstavnici su profesionalnih carinskih špeditera te ni jedna odredba predmetnog nacionalnog zakonodavstva ne sprječava CNSD da postupa u isključivom interesu struke.
- 42 S jedne strane, članovi CNSD-a mogu biti samo oni carinski špediteri koji su upisani u registar, jer su izabrani među članovima područnih vijeća u kojima sjede samo carinski špediteri (članak 13. stavak 2. Zakona br. 1612/1960, 8, i članak 22. stavak 2. dekreta ministra financija od 10. ožujka 1964.). Ovdje valja istaknuti da nakon izmjena uvedenih Uredbom sa zakonskom snagom br. 331/1992 glavni ravnatelj carine više ne nastupa kao predsjedavajući CNSD-a. Konačno, talijanski ministar financija, nadležan za nadzor nad predmetnom strukovnom organizacijom, ne može se uplitati u imenovanje članova područnih vijeća i CNSD-a.
- 43 S druge strane, CNSD je nadležan za utvrđivanje tarife za profesionalne usluge carinskih špeditera na temelju prijedloga područnih vijeća (članak 14. točka (d) Zakona br. 1612/1960). U tom smislu, u predmetnom nacionalnom zakonodavstvu ne postoji pravilo koje bi obvezivalo ili poticalo članove CNSD-a ili područnih vijeća da u obzir uzimaju kriterije javnog interesa.
- 44 Iz toga proizlazi da se članove CNSD-a ne može okarakterizirati kao neovisne stručnjake (vidjeti u tom smislu presude od 17. studenoga 1993., Reiff, C-185/91, Zb., str. I-5801., t. 17. i 19.; od 9. lipnja 1994., Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, C-153/93, Zb., str. I-2517., t. 16. i 18., i od 17. listopada 1995., DIP i dr., C-140/94 do C-142/94, Zb., str. I-3257., t. 18. i 19.), te da ih zakon ne obvezuje da pri određivanju tarifa vode računa ne samo o interesima sektorskih poduzetnika ili udruženja poduzetnika koja su ih imenovala nego i o općem interesu i interesu poduzetnika drugih sektora ili korisnika usluga o kojima je riječ (gore navedene presude Reiff, t. 18. i 24; Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, t. 17., i DIP i dr., t. 18.).
- 45 Drugo, valja ustvrditi da odluke kojima CNSD određuje jedinstvenu obvezujuću tarifu za sve carinske špeditere ograničavaju tržišno natjecanje u smislu članka 85. Ugovora, te mogu utjecati na trgovinu unutar Zajednice.
- 46 Tarifa izravno određuje cijene za usluge carinskih špeditera. Ona za svaku pojedinu vrstu posla predviđa najviše i najniže cijene koje se mogu zaračunati korisnicima. Nadalje, tarifa utvrđuje različite skale na temelju vrijednosti ili težine robe koju treba ocariniti, odnosno na temelju pojedine vrste robe ili vrste profesionalne usluge (članak 1.).
- 47 Konačno, tarifa je obvezujuća (članak 5.) u smislu da carinski špediter ne može od nje odstupiti na vlastitu inicijativu. Samo je CNSD ovlašten odrediti odstupanja (članak 6.).
- 48 Što se tiče pitanja je li došlo do utjecaja na trgovinu unutar Zajednice, dovoljno je tek istaknuti da zabranjeni sporazum koji se proteže kroz čitavo područje države članice po samoj svojoj prirodi ima učinak jačanja podjele tržišta na nacionalnoj razini, otežavajući na taj način gospodarsko prožimanje kao jedan od ciljeva Ugovora (presude od 17. listopada 1972., Vereeniging van Cementhandelaren/Komisija, 8/72,

Zb., str. 977., t. 29., i od 11. srpnja 1985., Remia i dr./Komisija, 42/84, Zb., str. 2545., t. 22.).

- 49 Taj je učinak tim osjetniji u ovom predmetu, jer razne vrste uvoznih ili izvoznih poslova unutar Zajednice, kao i transakcije između trgovaca u Zajednici, zahtijevaju provedbu carinskih formalnosti te posljedično mogu zahtijevati intervenciju samozaposlenog carinskog špeditera upisanog u registar.
- 50 To vrijedi za poslove takozvanog „unutarnjeg tranzita” koji obuhvaćaju otpremu robe iz Italije do neke države članice, tj. od jedne točke na carinskom području Zajednice do druge, tranzitom kroz treću zemlju (primjerice, Švicarsku). Ta je vrsta posla osobito važna za Italiju, budući da veliki dio robe otpremljene iz regija na sjeveroistoku zemlje u Njemačku i Nizozemsku, putuje kroz Švicarsku.
- 51 Iz prethodnih razmatranja proizlazi kako je CNSD donošenjem tarife povrijedio članak 85. stavak 1. Ugovora.
- 52 Treće, valja razmotriti pitanje u kojoj se mjeri ta povreda može pripisati Talijanskoj Republici.
- 53 U tom pogledu valja podsjetiti da se članak 85. Ugovora sam po sebi odnosi isključivo na ponašanje poduzetnika, a ne na zakonodavne ili regulatorne mjere koje donose države članice, no ipak članak 85. u vezi s člankom 5. Ugovora nalaže državama članicama da ne donose ili ne održavaju na snazi mjere, pa ni one zakonodavne ni regulatorne prirode, koje bi mogle poništiti koristan učinak pravila o tržišnom natjecanju koja se primjenjuju na poduzetnike (za članak 85. Ugovora vidjeti presudu od 21. rujna 1988., Van Eycke, 267/86, Zb., str. 4769., t. 16.; gore navedene presude Reiff, t. 14., i Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, t. 14.; za članak 86. Ugovora vidjeti presudu od 16. studenoga 1977., GB-Inno-BM, 13/77, Zb., str. 2115., t. 31.).
- 54 Takav je osobito slučaj kada država članica bilo nameće ili podupire sklapanje zabranjenih sporazuma protivnih članku 85. ili pojačava njihove učinke, ili oduzima vlastitim propisima državni karakter prepuštajući privatnim tržišnim subjektima donošenje odluka o intervenciji u ekonomske stvari (gore navedene presude Van Eycke, t. 16.; Reiff, t. 14., i Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, t. 14.).
- 55 Treba ustvrditi da je donošenjem predmetnog nacionalnog zakonodavstva Talijanska Republika ne samo jasno naložila sklapanje sporazuma protivnog članku 85. Ugovora i odrekla se utjecaja na njegov sadržaj, nego je i pomogla osigurati poštovanje toga sporazuma.
- 56 Prvo, članak 14. točka (d) Zakona br. 1612/1960 obvezuje CNSD da sastavi obvezujuću jedinstvenu tarifu za usluge carinskih špeditera.
- 57 Drugo, kao što je razvidno iz točaka 41. do 44. ove presude, predmetno nacionalno zakonodavstvo privatnim je gospodarskim subjektima u potpunosti prepustilo ovlasti javnih tijela u pogledu određivanja tarife.

- 58 Treće, talijansko zakonodavstvo izrijeком zabranjuje carinskim špediterima koji su upisani u registar da odstupe od tarife (članak 11. Zakona br. 1612/1960) pod prijetnjom isključenja, suspenzije ili brisanja iz registra (članci 38. do 40. dekreta ministra financija od 10. ožujka 1964.).
- 59 Četvrto, iako nijedna zakonska ili regulatorna odredba ne povjerava ministru financija ovlast odobrenja tarife, činjenica je da je dekretom ministra financija od 6. srpnja 1988. tarifa dobila oblik javnog propisa. Prvo, objavom u „Općem dijelu” Gazzette Ufficiale della Repubblica Italiana (Službeni list Talijanske Republike) javila se pretpostavka da su treće strane upoznate s tarifom, što se odlukom CNSD-a nikad ne bi moglo postići. Zatim, službeno obilježje koje je na ovakav način dano tarifi olakšava carinskim špediterima primjenu cijena koje ta tarifa utvrđuje. Konačno, takvo je da odvrća korisnike koji bi htjeli osporavati cijene koje traže carinski špediteri.
- 60 U svjetlu prethodnih razmatranja, valja utvrditi da je Talijanska Republika povrijedila obveze koje ima na temelju članaka 5. i 85. Ugovora time što je donijela i zadržala na snazi zakon koji, dodjelom odgovarajuće ovlasti odlučivanja, CNSD-u nalaže donošenje odluke udruženja poduzetnika protivne članku 85. Ugovora o EZ-u, kojom se određuje obvezujuća tarifa za sve carinske špeditere.

Troškovi

- 61 U skladu sa člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranci koja ne uspije u postupku nalaže se snošenje troškova, ako je postavljen takav zahtjev. Budući da Talijanska Republika nije uspjela u svojem tužbenom zahtjevu, treba joj naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD (peto vijeće),

proglašava i presuđuje:

- 1. Talijanska Republika povrijedila je obveze koje ima na temelju članaka 5. i 85. Ugovora time što je donijela i zadržala na snazi zakon koji, dodjelom odgovarajuće ovlasti odlučivanja, tijelu Consiglio nazionale degli spedizionieri doganali – CNSD (Nacionalno vijeće carinskih špeditera) nalaže donošenje odluke udruženja poduzetnika protivne članku 85. Ugovora o EZ-u, kojom se određuje obvezujuća tarifa za sve carinske špeditere.**
- 2. Talijanskoj Republici nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgju 18. lipnja 1998.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: talijanski

RADNI PRIJEVOD